

KIVILOO
ARENGUKAVA
2025-2030

SISUKORD	
SISSEJUHATUS	3
KÜLA KIRJELDUS JA TÄNANE OLUKORD	4
1. KÜLA PAIKNEMINE	4
2. AJALUGU	4
3. LOODUSLIKUD OLUD	5
4. MAJANDUSLIKUD OLUD	6
5. INFRASTRUKTUUR	6
6. INIMESED	
6.1. Elanikud	7
6.2. Inimkapital	8
6.3. Elanike koostöö	9
7. KÜLA KÄSITLEVAD ÕIGUSAKTID	9
TULEVIKUPILT 2022	
1. Elanikkond ja ühistegevus	10
2. Infrastruktuurid	10
3. Heakord ja keskkond	10
4. Majanduskeskkond	10
ARENGUEELISTUSED JA EESMÄRGID	
ELANIKKOND JA ÜHISTEGEVUS.....	10
INFRASTRUKTUUR JA HEAKORD.....	11
MAJANDUS	11
ARENGUKAVA 2025-2030 TÄITMINE.....	12
LÜHIÜLEVAADE TEHTUST JA EDASISTEST PLAANIDEST.....	13
TEGEVUSKAVA 2025 – 2030.....	14
EELARVE AASTATEL 2018, 2019, 2020	15
ARENGUKAVA ELLUVIIMINE, JÄLGIMINE JA KORRIGEERIMINE.....	16
LISAD	
Lisa 1. ARENGUKAVA KOOSTAMISEKS LÄBIVIIDUD KÜSITLUSE KOKKUVÕTE, KÜSITLETUTE HINNANGUD JA OOTUSED PIIRKONNA ARENGULE.	
Lisa 2. KIVILOO KÜLA SWOT analüüs	
Lisa 3. KAART	

KIVILOO KÜLA ARENGUKAVA 2025-2030

Käesolev arengukava on Kiviloo külal neljas ja koostatud aastateks 2025-2030 ning on jätkuks arengukavale 2018-2022. Arengukava on alusdokument külaelu arendamisel. See on kohalike elanike kokkulepe, mis on aluseks tegevuste planeerimisel, finantsiliste vahendite prioriteetide väljatöötamisel ja eesmärkide püstitamisel ning ka nende elluviimisel käsitledes piirkonna probleeme ja nende võimalikke lahendusi.

Käesolev arengukava on külale vajalik selleks, et teadvustada olemasolevat olukorda ning reaalseid võimalusi ja vajadusi. Arengukava sisaldab ühelt poolt ülevaadet praegusest küla olukorrast, teisalt vaatab aga tulevikku, pannes paika pikemaajalised arengusuunad, tegevused ja eelistused, mis on aluseks nii külaelanikele, ettevõtjatele kui kohalikule omavalitsusele edasiste tegevuste planeerimisel ja elluviimisel.

1. KÜLA PAIKNEMINE

Kiviloo küla asub Harju maakonnas Raasiku valla äärealal, Perila- Jäneda maantee ääres Jõelähtme jõe ülemjooksul. Küla on keskmise suurusega hajaküla, mida läbib Raasiku ja Anija valla vaheline piir. Küla keskus jääb vallakeskusest Arukülast ca 15 km kaugusele. Lähimad asulad on Anija vallas Alavere (8 km.) ja Kose vallas Kose (20 km) ning Raasiku vallas Raasiku (15 km). Lähimad linnad on Anija vallas asuv Kehra (19 km) ja Tallinn (35 km). Tallinnaga on olemas bussiühendus kaks korda päevas (va. laupäeva ja pühapäeva hommikuti). Alaveresse pääseb lõunaajal ja õhtul. Kose, Kehra, Raasiku ja Aruküla bussiühendus puudub.

Kiviloo küla üldpindala on 1597 ha. Metsade all on 780 ha., sellest riigimetsa 380ha., mida haldab RMK. Vana Kiviloo üldpindala on 1200 ha., sellest metsa 800 ha. Küla keskuseks on Kiviloo mõis ja selle ümber olevad mõisa abihooned, vana koolimaja ning naabruses asuvad elamud. Kiviloo küla naabriteks on Anija vallas paiknev Lükati küla ja Raasiku vallas asuvad Rätla, Perila ja Liivaugu külad.

2. AJALUGU

Kiviloo ümbrus oli juba muinasaja lõpul asustatud, mida tõendavad kivikalmete olemasolu ja muinasleiud nii lähemast kui ka kaugemast ümbrusest. Kiviloo küla on esimest korda mainitud 1241.a. Kiulo nimega. Pole kahtlust, et see paik võis 13. saj. olla suuremalt osalt ülesharimata kivine loopealne, mida hakati tõsisemalt harima alles mõisa tekkimise järel. Kiulos kujunes aja jooksul Tallinna piiskoppide valduste peamõis. Piiskopi valdusi läbis tollel ajal küllaltki suure tähtsusega igivana kaubatee, mis ühendas Tallinnat üle Kiviloo, Voose, Jäneda, Lehtse ja Rakvere Narvaga. Kiviloo juurest hargnes ka tee Paide suunas. Kiviloo koos ümbruskonnas asuvate valdustega pidi rahuldama Tallinna piiskoppide ja toomhärade vajadusi nii rikkaliku toidulaua kindlustamiseks kui ka võimaldama neile vajalikke sissetulekuid. Nii kujunes Kiviloost kõigepealt nn. lauamõis (Tafelgut), milleks pakkus eeldusi rikkalik maavalitus põldude, heinamaade, metsade ja kalarikaste veekogudega. Esmakordselt mainitakse Kivilood mõisana 1322.a., Kiveliiks kutsutud mõisale andis piiskopiga seotus nime Fegefeuer – tõlkes puhastustuli, mis on jäänud püsima nii mõisa kui linnuse saksakeelse nimena. Hiljem jäi Kiviloo piiskopi suveresidentsiks, sest sinne looduslikult küllaltki kaunis koht pakkus selleks eeldusi, asudes peaaegu poolel teel piiskopi teisest linnusest Porkunis, Virumaal. Kiviloole rajatud piiskopilinnust on ürikutes esmamainitud 1474. aastal (nimetatakse Schloss Vegevir). 1558.a. Liivi sõjas ründasid piiskopilinnust vene väed. Linnus vallutati ning põletati maha. Peale Liivi sõda tekkis linnusevaremete asemele eravalduses olev mõis. 1710.a., pärast Põhjasõda järgnes rahvale uus katsumus - katk. 1712.a. oli Kiviloos elanikke 26, katku oli surnud 159 inimest. 1716.a. oli elanikke 33. 1791.a. oli külas 207 inimest. 1833.a. loendati

Kiviloo mõisas 320 hinge. 1842. aastal läks mõis von Stackelbergide aadliperekonna omandusse, kelle kätte ta jäi kuni 1919. aasta võõrandamiseni. Kiviloo mõisa jaotamise kava kinnitati Penningi valla nõukogu poolt 10.oktoobril 1923. Mõisa piirkonda kujunenud talude kogumit hakati kutsuma asunduseks. 1939.a. liideti Kiviloo asundus Kiviloo, Kännu, Kaugemäe ja Juurika küladega. 19. sajandil oli mõisas puidust peahoone, mis põles 1905. aastal. Põlemisjärgselt püstitati mõisa ühekorruseline historitsistlik kivist peahoone. Kaasajal on mõis eravaldues. Mõisamaja ümbritseb jõele orienteeritud vabakujunduslik park. Kiviloo mõisapreili Marie Stackelberg hakanud 19. sajandi esimesel poolel mõnele agaramale mõisalapsele kirjatarkust õpetama. Hiljem aga asutatud tema ettevõtmisel kool praeguse Jäägi talu kohale. Kiviloo kool alustas tööd 1844.a. kusjuures õpilaste arv ei ületanud 10 õpilast. 1868.a. ehitas vald koolitalu maale jõe kaldale uue koolimaja. Uus avaram koolimaja ja tolleaegne paranenud koolikorraldus tingis kiire õpilaste arvu suurenemise kuni 50 õpilase. 1929.a. toimus Kiviloo kooli elus taas suur muutus. Kool, mis oli seni töötanud ühes koolitoas, sai omale suurte, avarate akendega kolm klassiruumi. Koolihooneks ehitati ümber endine mõisa meierei ja sepikoda. Endine mõisavalitseja maja, mis oli risti klassiruumide osaga, jäi põhiliselt õpetajate eluhooneks. 1929 aasta 29. septembril toimus uue koolimaja õnnistamine. Selles koolis oli vahepeal 100 õpilast. 1972 aasta kevadel lõpetas viimane lend, kool suleti õpilaste vähesuse tõttu (9 õpilast). Hiljem asus koolimaja ruumides raamatukogu kuni 1. jaanuar 1998. . Paljud tänased Kiviloo küla elanikud, kes on omal ajal selles koolis käinud, peavad oluliseks selle hoone renoveerimist ning tervenisti rahvamajana kasutuselevõtmist. See on väga hea koht külakeskuseks ja seltsitegevuseks. Külarahval on kooskäimiseks Kiviloo vana koolimaja, mis on valla poolt kasutamiseks antud MTÜ Kiviloo Külakeskusele. Hoone on vähesel määral kasutuskõlblik, edaspidiseks tegevuseks vajab kapitaalremonti, siiski toimib endises mõisavalitseja majas ja kunagises koolimajas aastast 2007 taas raamatukogu ja tegutseb avalik internetipunkt. Hoonet kasutatakse aktiivselt küla ürituste jaoks. Nüüdseks on renoveeritud PRIA meede 3.2 rahastusel terve hoone katus ja korstnaotsad ning on tehtud fassaadi müüritööd, mis annab hoone kasutamisele lisaväärtust juurde.

3. LOODUSLIKUD OLUD

Küla asub ebatasasel maastikul, jõesäng madalamal alal ning kahel pool jõge on kõrgendikud, millest tulenevad ka kohanimed: Munamäe, Kuremäe, Kullamäe, Lillemäe, Kõrtsumägi. Küla läbiv Jõelähtme jõgi on puhtaveeline, kalarikas, kuid kohati võssa kasvanud ja läbimatu. Jõeale on ehitatud kolm paisu ja jõega ühendatud mõisa pargis asuvad tiigid, mida toidavad suured allikad. Eelmise sajandi 80-ndatel aastatel ehitati Jägala - Pirita kanal, mis varustab Tallinnat puhta joogiveega. Küla asub metsarohkel alal. Metsade all on pool kogu küla pindalast. Osa küla metsadest kasvab kuivendatud rabapinnasel, kus on üksikud soosaared nagu Tubatsemägi, Lutssaare mägi ja Netumägi. Kiviloo läheduses asub ka Esku rabasaar. Küla territooriumil paikneb Natura 2000 kaitseala. Meie metsades leidub palju looduskaitse all olevaid taimi: soojumikas, kaunis kuldking (rahvapärased kuldkaoking) jpt. Kiviloo mõisasse viivad põlispuudega ääristatud alleed ja mõisa territooriumil asub vana mõisapark. Kiviloos on palju rändrahnusid, suuremad neist on „Nõiakivi“ ja „Suurekivi“. Piirkonna kliima ühtib Eesti jahedamate alade kevad-sügiste temperatuuridega. Mureks külas on viimastel aastatel hulgaliselt mahavõetud metsi.

4. MAJANDUSLIKUD OLUD

Külasse on registreeritud 3 ettevõtet, neist 2 tegeleb põllumajandusega, 1 palkmajade ehituse- ja roigasmööbli valmistamisega. Oma külas kahjuks enam külakeskuses töökohta pole. Külakeskuses asuv raamatukogu ja internetipunkt suleti Raasiku raamatukogu ja vallavalitsuse nõudmisel 31.detsembril 2015.aastal. Enamus tööealistest käivad tööl Tallinnas ja selle lähiümbruses. Külaelanikke töötab veel Arukülas ja selle ligidal, Kehras, Alaveres, Kaunissaares, Paunkülas ja mujal. Külas on üks suurem talu, mis tegeleb teraviljakasvatusega. Lähimad kauplused asuvad Alaveres (8 km), Raasikul (15 km) ja Arukülas (17 km). Postkontor on Kosel. Lähimad apteegid

asuvad Raasikul, Arukülas, Kehras ja Kosel. Sularahaautomaadi juurde pääseb Arukülas, Raasikul, Kehras, Kosel. Lasteaias saab käia meie külast Alaveres või Arukülas. Enamus Kiviloo lastest õpib Anija vallas asuvas Alavere Põhikoolis või Pikavere mõisakoolis. Gümnaasiumi- ja kõrgharidust omandavad noored mujal. Huvitegevusega on võimalik tegeleda Arukülas, Alaveres ja Kehras. Kiviloo lastel on raske käia huvialaringides, kuna puudub bussiliiklus nii Kehra kui ka Arukülaga. Perearsti juures käimisega on suuri probleeme ühistranspordi puudumise tõttu. Enamuse külaelanike perearst asub Raasikul. Paljud käivad Kehras arstil. Osadel peredest on perearst ka Tallinnas ja Arukülas. Ka vallavalitsusse pääsemine pole lihtne nendele, kellel ei ole autot.

5. INFRASTRUKTUUR

Küla läbib Perila – Jäneda maantee, mis on väga heas korras. Külasisesed vallateed, taludeni viivad erateed ja RMK-le kuuluvad teed on enamuses kruusakattega, mida hõõveldatakse 2 korda aastas kevadeti ja sügiseti. Suuremal osal majapidamistest on olemas puurkaevud. Mõned kasutavad ka salvkaevude vett. Vesi on enam vähem kvaliteetne. Probleeme põhjustab siinse piirkonna põhjavee kõrge rauasisaldus ning lubjarikkus. Postside teenust osutab Omniva Kose Postkontor. Viitadest on olemas valla poolt ülesseatud viidad mõisa ja linnusevaremete kohta ning eelmise arengukava tulemusena on küla sissesõidu teede äärde ja küla keskele üles seatud viidad, mis 6 juhatavad külakeskusesse, külaplatsile, Nõiakivi juurde. Küla sissesõidul mööda mõisa alleed on külakaart ning kolmes kohas külas on infotahvlid. Elektriühenduse tase ei rahulda elanike vajadusi. Liinid ja alajaamad on kohati veel amortiseerunud. Esineb voolukatkestusi, pinge kõigub ja kahjustab majapidamismasinaid. 2010.aastal varustasime elektriga külaplatsi, et võimaldada üritusi läbi viia (valgustus pimedal ajal; tehniliste vahendite, nt. muusikainstrumentide kasutamine. Projekti rahastas Kohaliku Omaalgatuse Programm. Vabatahtlikku tööd tegid 12 inimest. Telefonise ja internetivõimalus on praeguseks enamusel külaelanikest, kes on seda soovinud. Jäätmemajandus on reguleeritud valla määrusega ning lepingu sõlmimine jäätmeveoks on kõikidele kohustuslik, enamustel majapidamistest on kehtivad lepingud firmaga AS Eesti Keskkonnateenused. Valla poolt on tagatud klaastaara ja koduelektronika konteinerid ning nende tühjendus.

6. INIMESED

6.1. Elanikud

Kiviloo küla elanike arv on viimastel aastatel hakanud langema. Raasiku valla 2002.-2005.a. arengukava järgi oli elanikke:

Aasta	Rahvaarv
1998	69
1999	68
2000	68
2001	73
2011	72
2024	47

Nädalavahetustel ja suveperioodil lisanduvad veel mõned inimesed, kellel paiknevad siin suvekodud. Kokku on Kiviloos 23 talu ja üks 12 korteriga elamu.

6.2. Inimkapital

Külas on nii kõrghariduse omandanud, kesk-eri haridusega elanikke, keskharidusega ja 10 klassi või alla selle haridusega inimesi. Traditsiooniliselt on Kiviloos tegeldud põllumajandusega.

Tähtsamateks tegevusaladeks on vilja- ja loomakasvatus, metsandus, aiatöö ning mesindus. Tegeletakse aktiivselt ka ehitusega nii kodudes kui elukutsena.

6.3. Elanike koostöö.

Küla seltsielu eest on hoolitsenud MTÜ Kiviloo Külakeskus, mille koosseisu kuulub hetkel 10 inimest. Nende eestvedamisel on korraldatud ühiseid üritusi. Traditsioonilised on aastavahetuse peod, vastlapäeva pidamine, kevadlaat, jaanipäeva tähistamine, Mihklilaat ja lõikuspidu. Igale üritusele on eelnenud ka ühine tööpäev, kus on toimunud peopaiga korrastamine ja kaunistamine. Alates 2019 aastast muutusid mitmete küla initsiatiivgrupi liikmete elukorraldused, mis mõjutas seni nii kindlalt toimunud küla ühisüritusi ja koos tegutsemist. Paljud lapsed-noored suundusid kaugemale õppima. 2020-22 aastal seadis koroonapeidemia küla ühistevõrgustele halvavad piirid.

7. KÜLA ARENGUVAJADUSED

- Külaelanike omavahelise koostöö taastamine ja tugevdamine
- Küla vajab kooskäimiseks kohta – külamaja
- Noortele suunatud tegevuste arendamine, noorte kaasamine
- Sõpruskontaktide taastamine teiste maakonna küladega

8. TULEVIKUPILT 2030

1. Elanikkond ja ühistevõrgustus

Kiviloo küla on meeldiv ja turvaline elukeskkond, siin on sõbralik, ühtehoidv ja teotahteline elanikkond. Küla on säilinud maakohana, siin on hajaasustus, tühjad talukohad on leidnud elanikud. Elanike arv on kasvanud. Inimestel on kindlustunne tuleviku suhtes. Kiviloo külal on külaplats. Külaplats on arenenud korralikuks kooskäimise kohaks, kuhu lisaks lõkkeasemele, istumiskohtadele ja külakiigele on ehitatud ka hoone külakeskuse bürooks ja ürituste korraldamiseks talvisel ja viimasel ajal. Peetakse ühiseid tähtpäevi – jõulud, jaanipäev, vastlapäev. Viiakse läbi heakorralgusi. Toimivad kontaktid teiste külaseltsidega- ühised üritused- orjenteerumised, spordiüritused. Liiklus külas on ohutu. Tehakse tööd terve elukeskkonna arendamise ja tervise edendamise parandamise nimel rahvaspordi näol. Kaasatud on lapsed ja noored. Vallavalitsus toetab nii moraalselt kui materiaalselt. On tagatud kvaliteetse ja täisväärtusliku elukeskkonna säilimine.

2. Infrastruktuurid

Infrastruktuur on kvaliteetne ja toimiv. Olemasolevad külateed on korralikult hooldatud. Ühistranspordiliiklus Tallinnaga on tihedam ning bussidega saab liigelda ka vallasiseselt. Elektrisüsteemid ja telefoniside funktsioneerivad laitmatult. Külas on kvaliteetne interneti püsiühendus.

3. Heakord ja keskkond

Valitseb üldine heakord. Majapidamistes on hooned terved ja korras, hoolitsetud välimusega, maastikud on avatud, niidetud, hooldatud.

4. Majanduskeskkond

Toimib külakeskus. Mõningaid töökohti pakuvad kohalikud ettevõtjad. Iga-aastaselt toimuvad laadad omakasvatatud saaduste müügiks. Huvilistele on tagatud ligipääs ajalooliste objektide ning vaatamisväärsuste juurde, on pakkuda ajalooinformatsiooni.

9. ARENGUEELISTUSED JA EESMÄRGID

Arengueelistus:

- Uue külakeskuse sisseseadmine loob võimalused inimeste omavaheliseks tihedamaks suhtlemiseks
- Külakeskus võimaldab külaelanikel kokku saada talvisel ajal ja halbade, vihmaste ilmadega

Eesmärk:

- Küla on ühtne ja omavaheline koostöö on hea
- Kiviloo külal on kooskäimise koht – külamaja
- On võimalused külaelanike koostegutsemiseks
- Kiviloo küla on turvaline elupaik
- Traditsioonilised talgupäevad
- On taastatud kontaktid teiste valla küladega

10. TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2025-2030

1. Küla infrastruktuuri arendamine ja hooldamine

Külaelu ja koostegemiste taas aktiveerimine korraldades ühisüritusi ja talgupäevi. Hoonestusvõimaluse leidmine külakeskuse tegutsemiseks, ürituste korraldamiseks ja läbiviimiseks. Varjualune või kuur MTÜ Kiviloo külakeskuse vara hoidmiseks.

Külaplatsi hooldamine

Külakaarti värskendamine

Külaviitade korrastamine

2. Ühiste ürituste korraldamine

Jõulupidu, Jaanipäev, vastlapäev.

Heakorratalgud

3. Koostöö vallaga

Küla esindamine Raasiku valla üritustel

Arengukava teostumist jälgib külavanem koos küla initsiatiivgrupiga. Arengukava/tegevuskava teostumise vahekokkuvõtteid tehakse vähemalt üks kord aastas ning neid tutvustatakse külakoosolekutel. Arengukava muudatused viiakse sisse vastavalt vajadusele küla üldkoosoleku otsusega.